

การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดเลย
THE DEVELOPMENT OF POLITICAL PARTICIPATION ON DEMOCRATIC MODEL IN LOCAL LEVEL
IN ACCORDANCE THE PEOPLE IN LOEI PROVINCES

ศตวรรษ สงกาพันธ์

ประสงค์ หัสรินทร์

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดเลย” ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการได้แก่ 1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น 2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดเลย 3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดเลย โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งได้ผลการวิจัย คือ 1. ประเด็นปัญหาที่มาจากตัวของผู้นำเทศบาล 2. ประเด็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผู้นำและพวกพ้อง 3. ประเด็นปัญหาการขาดความตระหนักในการให้ความสำคัญต่อจริยธรรม 4. ปัญหาการขาดกลไกในการส่งเสริมจริยธรรม 5. ปัญหาเรื่องความเสื่อมศรัทธาจากประชาชนในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม และ 6. ปัญหาการขาดความรับผิดชอบ

คำสำคัญ : การพัฒนา, การมีส่วนร่วม, การเมือง, ท้องถิ่น, ประชาธิปไตย

Abstract

Research "The development of democratic political participation at the local level of the people in Loei Province" The researcher set up three objectives which are 1. To study and analyze the concepts Theory of participation development that is consistent with the development of local political participation in democracy. 2. To study and analyze the problems of local political participation in the province of Loei 3. To propose the development guidelines. Local political participation in the form of democracy among the people in Loei Province By qualitative research The results of the research are as follows: 1. Issues that come from the leaders of the municipality 2. Issues of conflicts of interest between leaders and peers 3. Issues of lack of awareness of the importance of ethics 4. Problems of lack of mechanisms In promoting

ethics. 5. Problems with the decline of people's faith in the rightful things and 6. The lack of responsibility.

Keywords : Development. participation. politics. local. democracy

บทนำ

ประเทศไทยได้เกิดปรากฏการณ์การเรียกร้องความต้องการของมวลมหาประชาชนคนไทยหลาย ๆ ฝ่าย ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประเทศมากที่สุด เพื่อต้องการเข้าร่วมตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางตรงหรือทางอ้อมจะเป็นวิธีการที่ถูกต้องหรือจะได้รับการยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม การกระทำนั้นมุ่งประสงค์ต่อนโยบายสาธารณะและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อรวมด้านการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยเฉพาะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 “การปกครองท้องถิ่น” มาตรา 281 ระบุว่า รัฐจะต้องให้ความอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ โดยเฉพาะมาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนั้น รัฐจะต้องกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำเท่าที่จำเป็นต้องให้ความอิสระตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและมีหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนรวม (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. 2560.หน้า112-116)

นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังพบปัญหาที่ไม่แตกต่างกันมากนักในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ อย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่

1) ปัญหาความตื่นตัวทางการเมือง เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องเป็นการมีส่วนร่วมแบบสมัครใจ ไม่ใช่เป็นแบบปลุกเร้า สำหรับการมีส่วนร่วมแบบเสรีหรือแบบสมัครใจนี้จะเกิดขึ้นได้เมื่อประชาชนมีความสำนึกทางการเมืองหรือความตื่นตัวทางการเมืองเสียก่อนคนไทยยังมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ

2) ปัญหาวัฒนธรรมทางการเมืองและการศึกษา มีงานวิจัยหลายเรื่องสรุปและแสดงถึงว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะประชาชนโดยทั่วไปเชื่อว่าการเมือง หรือการบริหารประเทศเป็นเรื่องของคนกลุ่มน้อยบางกลุ่มเท่านั้นและยังเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์อย่างชัดเจนเกินไป การเมืองเป็นเรื่องของความ “สกปรก” ความรู้สึกเช่นนี้ทำให้ประชาชนขาดความศรัทธาหรือความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

3) ปัญหาจากบทบาทของพรรคการเมือง เพราะการขาดองค์กรหรือสถาบันทางการเมืองที่คอยกระตุ้นให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นทางการเมืองอยู่เสมอ และเป็นกลุ่มเป็นก้อน สถาบันทางการเมืองที่สำคัญคือ “ระบบพรรคการเมือง” (Political Party) ในปัจจุบันพรรคการเมืองยังเป็นองค์กรที่อ่อนแอและขาดความเป็นสถาบันที่ต่อเนื่องดีพอปัญหาที่สำคัญที่สุดของพรรคการเมืองไทย ตั้งขึ้นจากการรวมตัวของบรรดาสมาชิกเพื่อสนับสนุนผู้นำทางการเมืองคนใดคนหนึ่งเท่านั้นพรรคการเมืองทุกพรรคไม่ว่าพรรคเล็กหรือพรรคใหญ่มีสาขาพรรคน้อยมาก สาขาบางแห่งมีแต่รูปแบบที่เป็นทางการเท่านั้นไม่มีบทบาทอะไร (ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง.2557.หน้า31-44)

“การมีส่วนร่วมทางการเมือง” ระบบการเลือกตั้งไม่ใช่กิจกรรมเพียงอย่างเดียวในระบบประชาธิปไตย แต่ยังมีกิจกรรมในสังคมอีกหลายอย่างที่น่าจะเป็นการ “มีส่วนร่วม” กับประชาธิปไตยด้วย เช่น การรวมกลุ่มเสนอกฎหมาย การตรวจสอบการทำงานของตัวแทนตนเอง การนำเสนอข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นต่อสาธารณะ การเคลื่อนไหวทางการเมืองโดยสันติ การรวมกลุ่มรณรงค์ประเด็นทางสาธารณะต่างๆ ฯลฯ แต่เนื่องจากการเลือกตั้งคือกิจกรรมขั้นพื้นฐานของระบบประชาธิปไตย ดังนั้นจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จึงน่าจะสะท้อน “ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง” ของประชาชนในสังคมนั้น ๆ ได้

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างหนึ่งที่ต้องครุปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีบทบาทที่สำคัญ นั่นก็คือ การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น การบริหาร และกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ให้มากที่สุดเพื่อสนองตอบต่อความต้องการในพื้นที่ได้ชัดเจน ซึ่งจากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนาารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากสังคมไทยเป็นสังคมพระพุทธศาสนาโดยส่วนใหญ่หากมีความเป็นไปได้จะต้องนำหลักพุทธธรรมเข้ามาประยุกต์เพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ความสำคัญและคุณค่าในฐานะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติโดยใช้หลักอภิธานิธรรมมาช่วยในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ 7 ประการ (โกวิท พวงงาม.2546.หน้า21-22) ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการประชุมกันบ่อยๆ 2) มีความพร้อมเพรียงสมัคร สมานสมัครกันในระดับพื้นที่และท้องถิ่น 3) การปฏิบัติตาม กติกา กฎ ระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งจะไม่สร้างเงื่อนไขเพิ่มเติมให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติ 4) การเป็นตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดีของผู้ และประชาชนให้ความเคารพ เชื่อฟังต่อผู้นำอย่างที่สุด 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในบทบาทสตรี 6) การให้ความ

เคารพ สักการบูชาต่อความเชื่อของประชาชนในท้องถิ่น และ 7) การส่งเสริมให้พระสงฆ์ได้มีโอกาสเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเมือง

จึงกล่าวได้ว่า บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนโดยเฉพาะประเด็นการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดเลย ในรูปแบบและทุกกิจกรรมเพื่อให้ตรงต่อความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง จึงทำให้ผู้วิจัยมองเห็นในสำคัญและให้ความสนใจใคร่ที่จะศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตจังหวัดเลย โดยเน้นการศึกษาไปที่สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นอย่างไร และจะมีแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตจังหวัดเลย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นให้มากที่สุดต่อไป

เครื่องมือและวิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยมีวัตถุประสงค์ได้แก่ การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดเลย และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดเลย ดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดเลย” อันเป็นผลมาจากกระจายอำนาจตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ และกระแสด้านความต้องการในการพัฒนาท้องถิ่นตามความสามารถของชุมชนนั้น ๆ ทำให้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย 4 ส่วน ได้แก่ 1. ขอบเขตด้านแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 2. ขอบเขตด้านแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย 3. ขอบเขตด้านแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4. ขอบเขตการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ขอบเขตด้านประเด็นที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบคุณภาพเชิงลึก ได้แก่ ขอบเขตด้านแนวคิด และทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบาย การมีส่วนร่วมกำหนดคุณสมบัติผู้นำ การมีส่วนร่วมทางการบริหารท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่นด้วยความสมัครใจ (Mc Closky, 2537. หน้า 39)

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้เชี่ยวชาญในเขตพื้นที่จังหวัดเลย ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 ท่าน นายกเทศมนตรี จำนวน 1 ท่าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

8 ท่าน สถาบันทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ท่าน และผู้มีความรู้ทางด้านรัฐศาสตร์ 5 ท่าน รวมทั้งหมด 20 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ในการศึกษาจังหวัดเลย ซึ่งประกอบไปด้วย 8 อำเภอ คือ อำเภอเมืองเลย อำเภอวังสะพุง อำเภอหนองหิน อำเภอเชียงคาน อำเภอท่าลี่ อำเภอภูเรือ อำเภอนาดัง และอำเภอเอราวัณ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 – ธันวาคม พ.ศ. 2562 รวม 11 เดือน

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า สามารถสรุปสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ประการแต่เมื่อแยกแยะประเด็นที่เกี่ยวข้องเนื่องต่อกันจะทำให้ได้ 6 ประการ ได้แก่ 1. ประเด็นปัญหาที่มาจากตัวของผู้นำเทศบาล 2. ประเด็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผู้นำและพวกพ้อง 3. ประเด็นปัญหาการขาดความตระหนักในการให้ความสำคัญต่อจริยธรรม 4. ปัญหาการขาดกลไกในการส่งเสริมจริยธรรม 5. ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ทวิภาคจากประชาชนในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม และ 6. ปัญหาการขาดความรับผิดชอบ จากการบูรณาการแนวคิด ทฤษฎี และมาตรฐานทางจริยธรรม 9 ประการกับหลักพุทธพุทธธรรมที่เหมาะสม ได้แก่ หลักสุจริตธรรม 3 ประการ คือ หลักกายสุจริต หลักจิตสุจริต และหลักมโนสุจริต ซึ่งสามารถจำแนกหลักการที่สอดคล้อง ประกอบด้วย 1. หลักกายสุจริต ประกอบด้วย 1) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย 2) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร และ 3) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ หลักจิตสุจริตประกอบด้วย 1) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ 2) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วนถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง และ 3) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และหลักมโนสุจริตประกอบด้วย 1) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน 2) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบต่อสังคม และ 3) ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาตรฐานทางจริยธรรมวิเคราะห์เพื่อให้เห็นแนวทางสำหรับการส่งเสริมจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดทำให้การวิจัยมีข้อเสนอแนะที่สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมจริยธรรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยจะสามารถจะประสบผลสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับต้นแบบของนักการเมือง ที่เป็นกลไกหลักที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานของบุคลากรและประชาชนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ต่อท้องถิ่นที่ต้องการให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตทางสังคม ที่มีเมตตาต่อกันอย่างสูงสุดซึ่งบางครั้งการที่ภาวะผู้นำสามารถจะยึดถือกฎ กติกา และกฎหมายไว้ได้จะช่วยให้เกิดการคล้อยตามของผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนได้เกิดความศรัทธา เชื่อมมั่นต่อนโยบายทางการบริหารจึงเห็นควรให้เทศบาลกำหนดนโยบายการส่งเสริมจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมเพื่อการพัฒนาจริยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการ ควรที่จะสร้างสถาบันทางการเมือง เพื่อการทำหน้าที่ในการคัดกรอง การตรวจสอบประเมินผล การออกไปรับรองอาชีพของนักการเมือง รวมทั้งการฝึกฝนอบรมให้กับนักการเมืองที่จะเข้าสู่ตำแหน่งทางการบริหารสูงสุดอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งเพื่อให้เกิดภาวะผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม

2. การส่งเสริมเพื่อการพัฒนาจริยธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเทศบาลที่จะนำองค์ความรู้ทางประเพณีวัฒนธรรม และองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา มาเชื่อมโยงกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของประชาชนในความเป็นท้องถิ่นรวมทั้งพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจให้มีความสุจริต

3. การส่งเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ทางเทศบาลควรกำหนดหลักสูตรทางการศึกษาในระดับท้องถิ่นโดยวิชาความเป็นพลเมืองที่ดี และวิชาศีลธรรมที่มุ่งเน้นไปที่ศูนย์เด็กเล็ก และโรงเรียนในเขตเทศบาล เพื่อการปลูกฝังค่านิยม ทศนคติ และการประพฤติตนที่ดีต่อท้องถิ่นนั้น ๆ

4. การส่งเสริมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควรสร้างวัฒนธรรมในองค์กรเพื่อให้บุคลากรเกิดความรักสามัคคี เกิดความรัก ความผูกพันต่อองค์กร ลดความขัดแย้งระหว่างบุคลากรทั้งทางกาย ทางวาจา และทางจิตใจซึ่งกันและกัน โดยมุ่งไปการเป็นต้นแบบที่ดีของผู้นำองค์กรเป็นจุดเริ่มต้นและขยายไปสู่ประชาชนและบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยจึงได้เสนอข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไปปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้บุคลากรในท้องถิ่นได้ยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดีได้ และเพื่อให้เกิดภาวะผู้นำทางคุณธรรมจริยธรรมตามคุณสมบัตินักการเมืองกำหนด

2. ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเร่งสร้างความเชื่อมั่น ความมั่นใจ ศักยภาพ และภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นผู้นำท้องถิ่นที่สามารถใช้ลักษณะคุณธรรมจริยธรรมมาบูรณาการกับความสุจริตทางกาย ทางวาจา และทางใจให้ผนวกกับกิจกรรมทางเมืองโดยให้องค์กรสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการอบรมอย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านการศึกษาเรียนรู้ของประชาชนที่สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคลากร และประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งมุ่งเน้นไปสู่กระบวนการการขัดเกลาทางสังคมตามแนวคิดของ บวร คือ บ้าน วัด และโรงเรียน

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านการสนับสนุน การช่วยเหลือ และการกระตุ้นเพื่อกำหนดมาตรฐานทางการปฏิบัติคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 3 ด้านได้แก่ ด้านกายสุจริต ด้าน วชิสุจริต และด้านมโนสุจริตให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กร

References

- โกวิทย์ พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน. 2560.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2560.
- ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย. ลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/soc4/so31-4-4.htm> [15 มกราคม 2557].
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. สังคมวิทยาการเมือง. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานา. 2560.